

Vážený pán predseda Najvyššej rady Ukrajiny,

vážené panie poslankyne a páni poslanci,

vážení prítomní,

dnes doobeda som navštívila Irpiň a Borod'anku a videla som skazu, ktorú spôsobila ruská armáda. V hlave mi išla jediná otázka. Akým právom vám niekto takto ublížil? Akým právom? Neexistuje na to rozumná odpoveď.

Ak by všetko išlo podľa plánu Vladimíra Putina, dnes by bola vaša krajina pod správou okupačných vojsk a z Kyjeva by vládla bábková vláda riadená Kreml'om. Plán Vladimíra Putina ale zlyhal.

Namiesto toho sa prihováram k vám, zástupcom ukrajinského ľudu, ktorí ste boli zvolení v slobodných a demokratických voľbách. Hovorím k veľkému národu veľkej krajiny.

Ruiny, ktoré som dnes videla na predmestí vášho hlavného mesta, sú tragické suveníry Putinovej fantázie. Fantázie o svete, ktorý existuje iba v hlavách tých, ktorí neveria v slobodu jednotlivca. Tých, ktorí neveria v právo národov a krajín vybrať si vlastné smerovanie a vlastný osud. Fantázie nebezpečnej nielen pre Ukrajinu, ale pre celý demokratický svet.

Vážení prítomní,

realita je jasná, Rusko vedie vojnu proti Ukrajincom dlhodobo. Konflikt nezačal barbarským úderom rakiet v pochmúrne februárové ráno roku 2022. Začal dávno predtým, masívnou propagandou popierajúcou vašu štátnosť, vašu národnú či kultúrnu identitu, váš jazyk. Dehumanizácia Ukrajincov a Ukrajiniiek začala dávno predtým, ako ruskí vojaci napáchali vojnové zločiny v Buči či Mariupole. Dávno predtým, ako zelení mužičkovia a „ichtamnety“ vtrhli na Krym a Donbas v 2014.

Realitou je aj to, že za tých osem rokov sme ako západ neurobili dosť, aby sme Moskvu zastavili. Mnohí si mysleli, že jej postačí Krym, že Rusko sa uspokojí s časťou Donbasu. Slováci poznajú ten scenár veľmi dobre. Adolf Hitler pred začiatkom druhej svetovej vojny odkázal svetu, že slobodné a demokratické Československo, nepatrí do jeho plánu novej Európy. Agresívne zabral naše územie, kým si naši spojenci na západe zakrývali oči. Mysleli si, že Mníchovskou dohodou zasiali mier, ale zožali hanbu. Vojne, ktorá zničila milióny životov u nás, aj u vás, aj tak nezabránili.

Od 24. februára 2022 je nad slnko jasnejšie, že Putinovi nejde o kúsok Donbasu či Krym. Chce Ukrajinu zničiť, pretože ste iní. Budovali ste otvorenú spoločnosť a ekonomiku. Posilňovali právny štát, bojovali ste proti korupcii. A svojim spôsobom života ste denne dokazovali, že s homo sovieticus už nechcete mať nič spoločné. Koniec koncov, povedal to aj jeden z Putinových vlastných propagandistov: „vy ste anti-Rusko“.

Milí Ukrajinci, milé Ukrajinky.

Dnes bránite svoju krajinu, svoje životy, svoju budúcnosť a svoje právo samostatne o nej rozhodovať. Bránite právo a pravidlá, ktoré zaručili nášmu kontinentu desaťročia mieru. Tie pravidlá, ktoré dnes Ruská federácia flagrantne pošliapava. Tým bránite aj nás a my vám za to ďakujeme. Vaša vojna je spravodlivá a obranná. V tejto vojne stojí na vašej strane celý demokratický svet. Nielen rétorikou, ktorú ste počúvali už pridlho. Teraz je čas činov.

Ako váš sused cítime priame následky ruskej agresie voči vám. Nezakrývame si oči. Už dnes patríme medzi krajiny, ktoré podľa počtu obyvateľov, pomáhajú najviac. Nemôžeme s vami bojovať so zbraňou v ruke, ale chcem vám povedať, čo môžeme urobiť a čo robíme.

Po prvé, postaráme sa o tých z vás, ktorí museli pred vojnou utiecť za hranice, o vaše ženy a deti. Tak dlho ako to budú potrebovať. Som hrdá na silnú vlnu solidarity mojich spoluobčanov. Hneď v prvé dni invázie som na našich spoločných hraniciach vítala vašich občanov a videla následky pekla, ktoré u vás rozpútal Putin. Videla som strach, bolesť, ale aj veľkú odhodlanosť v očiach tých, ktorým sme poskytli bezpečné útočisko. Chcem vás uistiť, že strach sa vytráca, bolesť pomáhame tíšiť a odhodlanosť trvá. Vaši blízki, ženy, mamy, staré mamy a deti na vás myslia a modlia sa za vás. Veria, že sa budú môcť čoskoro vrátiť do slobodnej krajiny.

Po druhé, vieme, že okupantov z vašej krajiny nevyženú naše balíčky liekov a potravín. Vaši obrancovia potrebujú vojenský materiál a výstroj. Preto pomáhame a budeme naďalej pomáhať aj v tomto smere. Pred nedávnom to bol obranný systém S-300 či odmiňovacie zariadenia a munícia, onedlho to budú húfnice Zuzana. A hovoríme o tom aj s našimi partnermi a spojencami – že to, čo Ukrajina potrebuje, nie je len humanitárna, ale aj vojenská pomoc.

Po tretie – nebudeme si zakrývať ústa. Nebudeme ticho, keď Rusko pred zrakmi celého sveta pácha vojnové zločiny. Videla som dnes, čo po sebe zanechali ruskí okupanti na predmestiach Kyjeva. Už pred mesiacom začali vašej prokuratúre a znalcom pomáhať forenzní experti a policajní technici zo Slovenska. Viem, že zdokumentovanie zločinov, ktoré Rusko napáchalo na Ukrajine vám vašich blízkych späť nevráti. Dá však možnosť celému svetu povedať, čo sa stalo. A žalovať tých, ktorí to všetko spôsobili.

Po štvrté - Pomôžeme vám aj s vývozom obilia a ďalších tovarov, ktoré dnes Putinov režim cynicky konfiškuje alebo blokuje v ukrajinských prístavoch. Dúfa, že vás takto ešte viac ekonomicky zlomí, a že hrozbou globálneho potravinového nedostatku oslabí odhodlanie slobodného sveta sankcionovať ruskú agresiu. Dosiahol však opak – celý svet dnes vidí, kto vydiera a kto je napadnutý. Naše odhodlanie pomôcť vám sa tým nezmenšilo, práve naopak.

Vážené dámy, vážení páni,

mnoho našich mám a otcov si ešte pamätá inváziu sovietskych vojsk na území Československa v roku 1968. Vtedy prišli tanky, aby prerušili naše snahy o poľudštenie a

demokratizáciu totalitného režimu. Vtedy túto inváziu celý civilizovaný svet odsúdil, demonštrácie boli v mnohých veľkomestách. Ale svet urobil pramálo na to, aby niečo zmenil..... Demonštrovalo sa aj na Červenom námestí v Moskve: „osem statočných“ sa vtedy postavilo proti okupácii Československa so slovami za „našu aj vašu slobodu.“ Dnes za vašu aj našu slobodu nielen stojíme na mnohých námestiach veľkomiest, ale pomáhame a budeme vám pomáhať, aby sme nespravili tú istú chybu ako svet v 1968. Sme s vami a ste nám blízki. Pred viac ako sto rokmi, na počiatku prvej svetovej vojny, tu neďaleko, na Sofiiskom námestí zložila slávnostnú prísahu prvá Česká družina, ku ktorej sa neskôr pridali aj Slováci. Ubytovňu mali v Michajlovskom kláštore, cvičili na Vladimirskej gorke. Vaša metropola bola základňou pre náš československý odboj, aj keď ho vtedajšie mocnosti nebrali vážne. A viete, čo sa stalo? Z tej malej družiny sa pod dobrým velením stala armáda legionárov. V rokoch 1918 až 1919 ovládla celú Transibírsku magistrálu. Držala v šachu celé sovietske Rusko a získala za to medzinárodný rešpekt. Dnes majú vaši obrancovia a vy všetci, obrovský rešpekt nás všetkých.

Milé Ukrajinky, milí Ukrajinci,

verím tomu, že vaša krajina túto vojnu vyhrá a Rusko sa bude za svoje obrovské chyby zodpovedať.

Tí, ktorí dnes volajú po zastavení vojenskej pomoci Ukrajine volajú po vašej kapitulácii. Tí, ktorí si myslia, že prímerie je možné aj bez stiahnutia ruských vojsk sa nič nepoučili z roku 1938, 1968 alebo z roku 2014. A tým, ktorí dnes volajú po potrebe záchrany tváre Vladimíra Putina, odporúčam prečítať si o ňom jednu biografickú knihu. Volá sa Muž bez tváre.

Vážené panie poslankyne a páni poslanci,

dnes sa vedú dlhé debaty o tom, či má Ukrajina dostať status kandidáta na vstup do Európskej únie alebo nie. Pre nás aj pre vás je odpoveď úplne jasná. Ukrajina patrí do Európskej únie a bude jej súčasťou. Slovensko a ja osobne urobíme všetko preto, aby sa tak stalo čo najskôr a budem o tom aj naďalej hovoriť s ďalšími lídrami. Budeme tiež pomáhať s vašou obnovou. Keď pominie táto nočná mora, Ukrajina bude znovu prekvitať. Tak, ako už dnes rastú kvety medzi zruinovanými domami v Borod'anke alebo Buči.

Nikdy nevyjednávajme, pretože sa bojíme, ale nikdy sa nebojme vyjednávať. Všetci si želáme mier a najviac si ho želáte vy, Ukrajinci a Ukrajinky. Slovensko podporí všetky snahy o mierové urovnanie vojny, ktorú Rusko rozpúťalo. Ale iba za podmienok, ktoré určíte vy, napadnutý a hrdinsky sa brániaci ukrajinský národ.

Budeme vás naďalej podporovať tak, aby ste v týchto rokovaniach boli čo najsilnejší. Ako povedal váš slávny básnik Taras Ševčenko: „Boritesya-poborete! Vam Boh pomahae! Za vas pravda, za vas slava, i vol'a sviataja.“ Ščyro Ďjakuju.